

COMPETENȚA PARENTALĂ

MODELE DE CONCEPTUALIZARE ȘI DIAGNOZĂ

(Parental Competence Questionnaire)

www.editurauniversitara.ro

DR. SIMONA GLĂVEANU

COMPETENȚA PARENTALĂ
MODELE DE CONCEPTUALIZARE
ȘI DIAGNOZĂ
(Parental Competence Questionnaire)

EDITURA UNIVERSITARĂ
București, 2012

Colecția PSIHLOGIE

Redactor: Gheorghe Iovan
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Coperta: Angelica Mălăescu

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GLĂVEANU, SIMONA

**Competență parentală : modele de conceptualizare și
diagnoză** / Simona Glăveanu. - București : Editura Universitară,
2012

Bibliogr.

ISBN 978-606-591-472-8

3-055.52-055.1

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786065914728

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2012

Editura Universitară

Director: Vasile Muscalu

B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București

Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27

www.editurauniversitara.ro

e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 / 319.67.27 / 0744 EDITOR / 07217 CARTE

comenzi@editurauniversitara.ro

O.P. 15, C.P. 35, București

www.editurauniversitara.ro

Despre autoare

Simona Maria Glăveanu este asistent universitar doctor în Catedra de Psihologie a Universității Ecologice București. Activitatea sa didactică include: consilierea psihologică în școală, dinamica grupurilor etc. A participat la numeroase conferințe științifice, a publicat peste 25 de studii, cercetări în volume și reviste de specialitate naționale și internaționale.

Dintre acestea amintim selectiv:

Scientia Socialis, Lithuania - *Validating a training program for parental competence* in „Problems of Psychology in the 21st Century”, vol 2, (2012).

La Editura Academiei Române, București a publicat: *Rezistența la stres-resursă a competenței parentale* în Revista de psihologie, vol. 58 nr.1, (2012); *Modele parentale relevate în tablouri familiare - abordare nomotetică* în „Revista de psihologie”, vol. 57 nr.1 (2011); *Particularități etno-culturale în educația adulților* în „Cercetări filosofico-psihologice”, nr.2, (2010).

La Editura Universitară, București a mai publicat: *Familia și evoluția psihocomportamentală a copiilor* în „Psihologia sănătății”, Avram, E. (coord.) (2010); *Diagnoza comunicării verbale ca vector al stabilității/instabilității conjugale informale* în „Cercetarea modernă în psihologie. Individ, grup, organizație: studii aplicative”, Milcu, M. (coord.) (2010); *Un model multifactorial al competenței parentale* în: „Cercetarea psihologică modernă: Direcții și perspective, Cercetare cantitativă vs. cercetare calitativă”, Milcu, M; Griebel, W.; Sassu, R. (coord.) (2009); *Managementul serviciilor de consiliere psihologică în educație* în „Psihologia în organizațiile moderne”, Avram, E. (coord.) (2008).

La alte edituri, a publicat: *Modelul familial - factor mediator în delincvența comportamentală* în ”Direcții și perspective psihologice în abordarea unicității umane și sintalității”, Editura MAI, București (2010); *Dezvoltarea abilităților sociale bază în managementul carierei tinerilor* în „Perspective pentru dezvoltarea carierei tinerilor în context european”, Ed. Sigma, București (2009); *Coordonate psihopedagogice în consilierea copiilor și tinerilor cu tulburări de conduită* în: „Neuroștiințe și psihologie clinică”, Avram, E., Tătăreanu, L. (coord.), Editura Didactică și Pedagogică, București (2009).

CUPRINS

<i>Prefață</i>	15
<i>Cuvânt înainte</i>	19

PARTEA ÎNTÂI

ARIA PROBLEMATICĂ A COMPETENȚEI PARENTALE: PREMISE ȘTIINȚIFICE, MODELE DE CONCEPTUALIZARE ȘI DIAGNOZĂ

Capitolul I

MODELE PARENTALE	27
1. Modelul părinților „autoritari”	29
2. Modelul părinților „indulgenți”	35
3. Modelul părinților „protectori/hiperprotectori”	40
4. Modelul părinților „inconsecvenți”	44
5. Modelul părinților „indiferenți”	46
6. Modelul părinților „agresivi”	50
7. Modelul părinților „eficienți”	52

Capitolul II

MEDIUL FAMILIAL ÎN ASISTAREA FORMĂRII ȘI DEZVOLTĂRII COPIILOR	59
1. Rolul familiei în formarea personalității	59
1.1. Componenta afectivă	61
1.2. Conduita morală	64
1.3. Integrarea socială	66
1.4. Devianța comportamentală	70
2. Interrelațiile parentale și dezvoltarea cognitivă	75
3. Reprezentările copilului vizând mediul familial	78

Capitolul III

DEMERSURI EXPLICATIV-INTERPRETATIVE ALE COMPETENȚEI PARENTALE	80
1. Modelul factorial al competenței parentale	80

2. Conotații psihologice ale modelelor explicativ-interpretative	84
2.1. Modelul <i>personal</i> sau modelul <i>trăsăturilor</i>	84
2.1.1. Competența parentală – modul al competențelor sociale (dimensiuni de personalitate)	85
2.1.2. Inteligența emoțională – resursă a competențelor parentale	94
2.1.3. Alți factori psihologici individuali ai părinților ...	103
2.1.3.1. Cognația părinților	103
2.1.3.2. Rezistența la stres	105
2.1.3.3. Tulburările emoționale	105
2.1.3.4. Tulburările de personalitate și psihozele.	107
2.2. Modelul situațional sau contingent	108
2.2.1. Particularități socio-culturale și socio-economice – vectori mediatori în competența parentală	109
2.2.2. Amprenta carierei profesionale asupra competenței parentale	113
2.2.3. Bona-factor modelator în competența parentală .	115
2.2.4. Competență parentală și tip de familie	116
2.2.4.1. Familia tradițională / modernă	116
2.2.4.2. Familia parentală	120
2.2.4.3. Familia monoparentală	124
2.2.4.4. Familia extinsă	127
2.2.4.5. Familia de proveniență	129
2.3. Modelul interactionist-integrativ	130
2.3.1. Relația dintre trăsăturile copilului și ale părinților .	131
2.3.2. Tipologia copilului dificil	136
2.3.3. Relațiile dintre frați	139

Capitolul IV

MIJLOACE DE DIAGNOZĂ ALE COMPETENȚEI PARENTALE

1. Instrumente de investigare a interrelaționării în familie – conotații pentru evaluarea competenței parentale	142
2. Strategia națională integrată de formare și dezvoltare a competențelor parentale	144

3. Abordări internaționale contemporane în studiul parentingului/ competenței parentale.	148
--	-----

**PARTEA A DOUA
CERCETARE**

Capitolul V

METODOLOGIA CERCETĂRII	157
1. Obiective.....	157
2. Ipoteze	158
3. Subiecți	158
4. Metode	159
4.1. Instrumente folosite pentru examinarea părinților	159
4.1.1. Inventarul CC.P. (S.Glăveanu)	159
4.1.2. Grila de evaluare a percepției cadrelor didactice asupra dinamicii competenței parentale (S.Glăveanu)	165
4.1.3. Chestionarul 16 P.F (R.B.Cattell)	166
4.1.4. Chestionarul G.Z. (J.Guilford-W.Zimmerman) ...	174
4.1.5. Testul EQ (T.Carabin)	177
4.1.6. Inventarul EMBU (C. Perris <i>et al.</i>)	179
4.1.7. Chestionarul COPE (C.S.Carver <i>et al.</i>)	181
4.1.8. Chestionarul M.R.Q. (W.E.Snell <i>et al.</i>)	185
4.2. Instrumente folosite pentru examinarea copiilor	190
4.2.1. Chestionarul W-M (Woodworth –Mathews)	190
4.2.2. Grila de observare și evaluare a comportamentului copiului la școală și de investigare a evenimentelor familiale din perspectiva cadrelor didactice (S.Glăveanu)	194

Capitolul VI

PREZENTAREA, ANALIZA ȘI INTERPRETAREA DATELOR	196
1. Analiza preliminară a datelor	196
2. Modelul factorial al competenței parentale	198

3. Variația competenței parentale în funcție de particularități socio-demografice)	208
4. Un set de trăsături de personalitate ca predictorii ai competenței parentale	229
5. O serie de variabile psiho-sociale ale părinților în corelație cu dimensiunile competenței parentale	248
5.1. Inteligența emoțională	248
5.2. Modul de percepere a experienței modelului educativ trăit în familia de origine	251
5.3. Stilul de coping	255
5.4. Particularitățile relației de cuplu	257
6. Adaptarea școlară și socială a copiilor în alternative ce corelează cu atributele competenței parentale	261
Capitolul VII	
CONCLUZII	268
BIBLIOGRAFIE	279
ANEXE	299
Anexa 1 – Chestionar pentru investigarea atitudinilor parentale (Simona Maria Glăveanu)	299
Anexa 2 – Grilă de identificare a copiilor cu dificultăți școlare și familiale, destinată cadrelor didactice (Simona Maria Glăveanu)	303
Anexa 3 – Inventarul C.C.P. (Simona Maria Glăveanu)	304
Anexa 4 – Grilă de evaluare a percepției cadrelor didactice asupra dinamicii competenței parentale (Simona Maria Glăveanu)	313
Anexa 5 – Grilă de observare și evaluare a comportamentului copilului la școală și de investigare a evenimentelor familiale (din perspectiva cadrelor didactice) (Simona Maria Glăveanu) .	315
REZUMAT (în limba engleză) .	317

CONTENTS

<i>Foreword</i>	15
-----------------------	----

PART I

THE PROBLEMATIC AREA OF THE PARENTAL COMPETENCE: SCIENTIFIC PREMISES, MODELS OF CONCEPTUALIZATION AND DIAGNOSIS

Chapter I

PARENTAL MODELS	27
1. The “authoritative” parents	29
2. The “indulgent” parents	35
3. The “protective/hyper-protective” parents	40
4. The “inconstant” parents	44
5. The “indifferent” parents	46
6. The “aggressive” parents	50
7. The “efficient” parents	52

Chapter II

THE FAMILIAL ENVIRONMENT AND THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE CHILD	59
1. The role of the family in building the personality	59
1.1. The affective component	61
1.2. The moral conduct	64
1.3. The social integration	66
1.4. Behavioral deviance	70
2. The parental interrelations and cognitive development	75
3. The child’s representations of the family	78

Chapter III

EXPLANATORY-INTERPRETATIVE APPROACHES OF THE PARENTAL COMPETENCE	80
1. The factorial model of the parental competence	80

2. The psychological connotations of explanatory-interpretative models	84
2.1. The personal model	84
2.1.1. The parental competence – a component of the social skills (personality dimensions)	85
2.1.2. The emotional intelligence – a resource for the parenting skills	94
2.1.3. Other parents’ individual psychological factors ..	103
2.1.3.1. Parents’ cognition	103
2.1.3.2. Stress resistance	105
2.1.3.3. Emotional disorders	105
2.1.3.4. Personality disorders and psychoses	107
2.2. The situational or contingent model	108
2.2.1. The socio-cultural and socio-economic features – mediating vectors of the parental competence	109
2.2.2. The effect of the professional career on the parental competence	113
2.2.3. The babysitter – a shaping factor of the parental competence	115
2.2.4. The parental competence and the familial type ...	116
2.2.4.1. Traditional/ modern family	116
2.2.4.2. Parental family	120
2.2.4.3. Monoparental family	124
2.2.4.4. Extended family	127
2.2.4.5. Family of originm	129
2.3. The interactionist-integrative model	130
2.3.1. The relation between child’s and parent’s characteristics	131
2.3.2. The typology of the difficult child	136
2.3.3. The relations inside the brotherhood	139

Chapter IV

DIAGNOSTIC TOOLS OF THE PARENTAL COMPETENCE	142
1. Tools for investigating the familial interrelations – the implications for the assessment of parental competence	142
2. The integrated national strategy of creating and developing the parental competence	144

3. International innovations that address the positive parenting/ parental competence	148
--	-----

PART TWO
RESEARCH

Chapter V

RESEARCH METHODOLOGY	157
1. The objectives	157
2. The hypotheses	158
3. The subjects	158
4. The methods	159
4.1. Tools used for examining the parents	159
4.1.1. Inventory P.C.Q (S.Glăveanu)	159
4.1.2. The chart for teachers' assessment of the dynamics of the parental competence (created by us)	165
4.1.3. 16 P.F. questionnaire (K.B.Cattell)	166
4.1.4. G.Z. questionnaire (J.Guilford-W.Zimmerman) ...	174
4.1.5. EQ test (T.Carabin)	177
4.1.6. Inventory EMBU (C.Perris <i>et al.</i>)	179
4.1.7. COPE questionnaire (C.S.Carver <i>et al.</i>)	181
4.1.8. M.R.Q. questionnaire (W.E.Snell <i>et al.</i>)	185
4.2. Tools used for examining the children	190
4.2.1. W-M Questionnaire (Woodworth- Mathews)	190
4.2.2. The chart for teachers observation of the childs behavior in school and for data gathering about the family situation (S.Glăveanu)	194

Chapter VI

DATA PRESENTATION, ANALYSIS AND INTERPRETATION	196
1. The preliminary data analysis	196
2. The factorial model of the parental competence	198

3. The variation of the parental competence according to socio-demographic features	208
4. A set of personality traits as predictors of the parental competence	229
5. A number of parents' psychosocial variables correlated with the dimensions of the parental competence	248
5.1. Emotional intelligence	248
5.2. Perception of the educational model experienced during childhood	251
5.3. Coping style	255
5.4. Marital relation features	257
6. The children's scholar and social adaptation significantly correlates with the attributes of the parental competence	261
 Chapter VII	
CONCLUSIONS	268
 BIBLIOGRAPHY	279
 ANNEXES	299
Annex 1 - Questionnaire for investigate parental attitudes (Simona Maria Glăveanu)	299
Annex 2 - A grid to identify children that present difficulties to adapt at school and within society and have a difficult life situation (Simona Maria Glăveanu)	303
Annex 3 - Inventory P.C.Q (Simona Maria Glăveanu)	304
Annex 4 - The chart for teachers' assessment of the dynamics of the parental competence (Simona Maria Glăveanu)	313
Annex 5 - The chart for teachers' observation of the child's behavior in school and for data gathering about the family situation (Simona Maria Glăveanu)	315
 SUMMARY	317

Prefață

Raportul părinți-copii este, fără îndoială, o experiență de vârf („*peak experience*”) – în nici un alt gen de relaționare nu se întâlnește atât de pregnant acea „*entelehie*” (starea de împlinire sau desăvârșire, definită de Aristotel drept esența sufletului), acea punere în act a potențialelor vitale: atât copilul, cât și părintele învață, se dezvoltă, cultivă dragostea, speranța, fericirea, iertarea, vocația devoțiunii și a sacrificiului.

Creșterea copiilor, denumită astăzi generic cu termenul „*parenting*”, este, evident, cea mai veche vocație umană. Succesul acesteia a fost asigurat de pulsiunea filogenetică a grijii pentru progenitură – de aceea s-a și pretat la intuiție, empirism și rutină.

Astăzi, „*parenting*”-ul este domeniu al unor politici publice, incită la apariția unor dezbateri, hotărâri legislative și reuniuni științifice internaționale. În asemenea context, o lucrare de sintetizare și integrare a informațiilor, concepțiilor, teoriilor și modalităților de operaționalizare este mai mult decât necesară.

Autoarea gândește într-un registru nou relația părinți-copii și anume în termenii „*competenței parentale*”; noțiunea a fost conceptualizată de aceasta încă din 2008, după doi ani de studii și publicată în „*Cercetare psihologică modernă*”, volum coordonat de M. Milcu, W. Griebel și A. Sassu.

Conceptul de „*competență parentală*”, operaționalizat de autoare în cartea de față, apare nu numai ca un „*insight*” în fața empirismului, ci fundamentează o știință cu metodologie investigativă și diagnostică, într-o viziune multifactorială, sistemică și nomotetică.

Comparând diverse concepții ale unui însemnat număr de autori privind stilul educativ (structurate pe axele autoritate-

liberalism, dragoste-ostilitate) și efectele acestuia în planul dezvoltării psihice a copilului, autoarea a conturat șase modele parentale – autoritar, indulgent, hiperprotector, inconsecvent, indiferent și agresiv – ca premisă pentru relevarea modelului părintelui eficient/competent.

Este de remarcat relevanța și rigoarea cu care autoarea lărgeste cadrul de investigare a relației părinți-copii prin prezentarea și analizarea, într-o viziune integrativă, a teoriilor referitoare la rolul familiei în formarea personalității, conduitei sociale și morale și dezvoltarea cognitivă a copilului, din perspectiva succesului sau insuccesului modelului educativ în integrarea școlară și socială a copilului.

Considerentele dezbătute până acum au permis autoarei să identifice complexitatea competenței parentale și să o reflecte prin elaborarea unui model factorial ce conține cinci factori (cunoașterea particularităților copilului, suport afectiv, disciplinare, managementul timpului și al situațiilor de criză) și raportarea la trei modele explicativ-interpretative (personal, situațional și interacțional-integrativ).

Se cuvine a fi subliniată maniera în care autoarea a răspuns provocării lansate de situația din România și anume a lipsei unor instrumente valide de evidențiere a relațiilor părinți-copii – deși la nivel internațional există numeroase asemenea instrumente – în sensul conceperii și validării unui chestionar de investigare a competenței parentale (CCP).

Contribuțiile sunt cu atât mai consistente cu cât parcurgem partea a doua a cărții în care sunt argumentate metodologic caracteristicile psihometrice ale instrumentelor concepute. Autoarea aprofundează analiza competenței parentale sub aspectul variațiilor ei determinate de particularitățile socio-demografice, trăsăturile de personalitate și caracteristici psiho-

sociale precum: inteligența emoțională, stilul de coping, ambientul conjugal și modelul educativ trăit în familie.

Cartea de față este un succes, un construct de referință în domeniu, vizând emergența impactului dintre psihologie și viața curentă, dinamică.

Prin modul de organizare a conținutului, *cartea reprezintă o valoare științifică și metodologică, cu certe note de originalitate*. Din *perspectivă teoretică*, autoarea oferă o sistematizare și o trecere de la paradigmele reductioniste la cele dinamice și interacționist-sistemice în studiul relației părinți-copii (prin conceptualizarea și operaționalizarea competenței parentale în relația cu școlarul mic). De asemenea, din *perspectivă practică*, realizează o exemplificare a unui demers de cercetare a competenței parentale (prin construirea unui chestionar de evaluare și a unor grile de observare și evaluare a dinamicii acesteia și a comportamentului copilului la școală, introduse în portofoliul instrumental din aria „parenting”-ului).

Reușind o cercetare amplă asupra funcționalității competenței parentale, rezultatele remarcabile ale autoarei au fost și sunt diseminate la manifestări științifice din țară și străinătate. În acest sens amintim participarea sa la ediția din 2011 a conferinței „*Evidence-Based Parent Education Programs and Best Practices to Promote Positive Parenting*”, derulată de „*European Society for Developmental Psychology*”, cu workshopul „*Arta de a comunica eficient cu copilul*”, dar și publicarea lucrării „*Validating a Training Program for Parental Competence*” în revista „*Problems of Psychology in the 21st Century*”, apărută în 2012 sub egida Scientia Socialis Lithuania.

Avem în această carte o abordare de avangardă, cu o gândire flexibilă, divergentă asupra conținuturilor, formelor,

mijloacelor și dezvoltării competenței parentale. Ca orice lucru conceput de om, și cartea Simonei Glăveanu este expresia unui caracter; după conlucrarea de mai mulți ani, avem satisfacția să vedem că această „*expresie*” este benefică societății.

Prof.univ.dr. Grigore Nicola
Academia Română
Institutul de Filosofie și Psihologie „C. Rădulescu-Motru”
Departamentul de Psihologie

www.editurauniversitara.ro

Cuvânt înainte

Studiul și cercetarea relației părinți-copii constituie un subiect de interes pentru specialiști din domenii diverse – psihologie, pedagogie, sociologie etc., ceea ce a făcut ca această tematică să cunoască o paletă largă de abordări: cele centrate pe latura teoretico-descriptivă au condus la tipologii comportamentale ale copiilor și părinților în cadre problematice relevante; alte lucrări au elaborat și validat îndrumări pentru coping-ul eficient – cu sau fără o fundamentare personologică (B. Spock, 2000; Dorothy Law Nolte și Rachel Harris, 2001; Carmen Ciofu, 2004; Irina Petrea, 2007). O altă direcție a fost reprezentată de dezvoltarea self-managementului părinților în exersarea funcției educative (L. Schlessinger, 2004) și a programelor individualizate pentru disfuncții clar determinate (A. Frankland și P. Sanders, 1999; M. Dopfner *et al.*, 2004; F. și Ulrike Petermann, 2006).

Deși demersul privind studiul relației părinți-copii este complex și aparent complet (date fiind multitudinea cercetărilor și diversitatea perspectivelor de analiză), în literatura de specialitate întâlnim îndeosebi informații generale despre optimizarea acestei interacțiuni, care fac referire mai ales la copilul de vârstă preșcolară, la puber sau adolescent.

Prin urmare, ne-am propus definirea unui cadru științific pentru abordarea psihologică a relațiilor între părinți și copiii de vârstă școlară mică, lansând conceptul de *competență parentală* și investigând condițiile de dezvoltare a acesteia ca factor de progres în procesul adaptării școlare și sociale a copilului.

Structura și dezvoltarea competențelor a fost studiată în majoritatea domeniilor de activitate, cu raportare explicită la

eficiența muncii – în acest sens, R. Boyatzis a elaborat un model al competențelor luând în considerare trăsături de personalitate și comportamente observabile (R. Boyatzis, *apud* R. Wood și T. Payne, 1999).

În cadrul cercetării noastre concepem o extindere a termenului respectiv în domeniul consilierii psihologice prin sintagma *competență parentală*, păstrând notele principale ale termenului generic. *Competența parentală* reprezintă un sistem de cunoștințe, priceperi, deprinderi și abilități susținute de trăsături de personalitate specifice, ce îi permit părintelui să îndeplinească cu succes responsabilitățile parentale, să prevină și să depășească situațiile de criză în favoarea dezvoltării copilului.

Termenul a fost *conceptualizat de noi* în anul 2008, fiind prezentat la „*Conferința internațională de la Sibiu*” în cadrul unui studiu ce a fost publicat un an mai târziu la Editura Universitară din București, în volumul intitulat „*Cercetarea psihologică modernă: direcții și perspective*”, coordonat de M. Milcu, W. Griebel și Ana Raluca Sassu. Conceptul de *competență parentală* a cunoscut o largă recunoaștere în România, prin apariția în anul 2010 a „*Strategiei naționale integrate de formare și dezvoltare a competențelor parentale*” intitulate „*Părinți mai buni – copii mai educați – o viață mai bună*” și susținute de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Studierea chestionarelor de investigare a interrelaționării în familie disponibile la nivel național a relevat absența unui instrument valid care să abordeze relația dintre părinți și copiii aflați în etapa vârstei școlare mici; la nivel internațional au fost identificate chestionare consacrate, însă acestea nu au fost găsite și la firmele responsabile cu distribuirea testelor psihologice etalonate pe populația românească. Aceste considerente au reprezentat pentru cercetarea noastră nevoi ce au

declanșat, în scopul atingerii obiectivelor acesteia, demersul de construire a unui chestionar care să investigheze competența parentală și să surprindă multitudinea dimensiunilor acesteia într-o viziune integrativă ce depășește analizarea doar a stilului educativ și care, prin scale și conținut, să aducă noutate în domeniu.

Vizând o abordare cât mai completă asupra relației părinți-copii, ne-am propus: elaborarea unui model structural al competenței parentale întemeiat pe latura psihologică, dar și pe anumite aspecte psiho-sociale precum stilul de coping, inteligența emoțională, particularități ale relației conjugale și perceperea experienței modelului educativ trăit în familie; relevarea relației dintre competența parentală și patternurile de conduită ale copiilor pentru identificarea direcțiilor de dezvoltare.

Tematica cercetării, demersul științific proiectat și obiectivele propuse se înscriu pe linia eforturilor de a pune la dispoziția specialiștilor din domeniul consilierii familiale/scolare metode de evaluare a relațiilor părinți-copii: „*Chestionarul de investigare a competenței parentale*” și „*Grilele de observare și evaluare*” ale dinamicii acesteia și ale comportamentului copilului la școală (din perspectiva cadrelor didactice) – instrumente în baza cărora vor putea fi identificate profile psihologice ale părinților, utile în activitatea de diagnoză și de evaluare a intervenției. Totodată, cartea se adresează și studenților de la facultățile de psihologie și științe ale educației, celor ce urmează cursuri masterale în domeniile respective (oferind posibilitatea de aprofundare a cunoștințelor prin prezentarea sistematică atât a concepțiilor științifice, cât și a demersului practic) precum și, nu în ultimul rând, părinților.

Cu toate acestea, demersul investigativ nu se încheie aici; în următorul volum – intitulat **Programe de educație parentală** – vom prezenta succint o serie de programe naționale și

internaționale prin prisma cărora am analizat rezultatele decurse din proiectarea, implementarea și evaluarea/validarea unui training de dezvoltare a competenței parentale elaborat de noi.

Conținutul acestei cărți și al volumului ulterior de care am amintit mai sus se bazează pe textul lucrării noastre de doctorat **Studiul competenței parentale: o abordare structural dinamică în scopul proiectării unui program de formare-dezvoltare**, iar cercetarea aferentă acesteia (derulată între anii 2006-2011) a inclus și date rezultate din activitatea profesională în calitate de psiholog consilier școlar.

Programul de doctorat s-a desfășurat în perioada 2008-2011 în cadrul Institutului de Psihologie „*Constantin Rădulescu-Motru*” al Academiei Române, iar teza noastră, apreciată cu distincția „**MAGNA CUM LAUDE**”, a fost coordonată de prof. univ. dr. Grigore Nicola, căruia îi mulțumim pentru profunda îndrumare științifică și prețiosul sprijin moral.

De asemenea, adresăm mulțumiri și celor care au făcut parte din comisiile de examinare pe parcursul pregătirii doctorale și de susținere a tezei: conf. univ. dr. Ruxandra Gherghinescu, conf. univ. dr. Ana Maria Marhan, conf. univ. dr. Cornelia Tatu, conf. univ. dr. Irina Anca Tănăsescu și conf. univ. dr. Bogdan Danciu.

Simona Maria Glăveanu

FOREWORD

The study of the parent-child relation has been for long a matter of interest for scholars in various social sciences (psychology, pedagogy, sociology etc). This fact has determined a diversity of scientific approaches of the above mentioned relation which can be grouped as follows: some are theoretical and descriptive and have resulted into behavioral typologies of parents and children, others have elaborated and validated guidance for coping to the inherent difficulties of the relation – with or without a personality-related foundation (B. Spock, 2000; Dorothy Law Nolte and Rachel Harris, 2001; Carmen Ciofu, 2004; Irina Petrea, 2007) and, finally, others are centered on the development of parental self management over the educational process (L. Schuessinger, 2004) and of programs that are tailored on clearly identified dysfunctions (A. Frankland and P. Sanders, 1999; M. Dopfner *et al.*, 2004; F. and Ulrike Petermann, 2006).

Although the scientific work on the parent-child relation is very complex and seems comprehensive (due to the vast amount of studies and the diversity of analytic perspectives), most of the dedicated literature offers only general information for optimizing this relation and, furthermore, it concerns mainly the preschool period, puberty and adolescence.

As a consequence, we intended to define a scientific frame that could facilitate the psychological approach of the parents' relation to the early-school aged children. For this purpose, we defined the concept of *parental competence* as a progress factor for children's school and social adaptation and investigated the conditions that influenced its development.

The competence structure and development was studied in the majority activity fields, with an explicit relation to work

efficiency; on this coordinate, R Boyatzis issued a competence model taking into consideration noticeable personality traits and behavior (R. Boyatzis, *apud* R. Wood și T. Payne, 1999).

Within our research we conceive a development of the respective term in the psychological counseling field through *parental competence* term, keeping the main notes of the generic term. *The parental competence* was defined by us as *a system of knowledge, skills, capabilities, abilities and habits that allow the parent to successfully fulfill the parental responsibilities and also to prevent/deal with crisis situations in a manner that contributes to the child's development*. The term was introduced and drafted by us in year 2008, being presented during the “Sibiu International Conference”; the study was published one year later in the volume “*Modern psychological research: directions and perspectives*”, coordinated by M. Milcu. The parental competence term knew a wide acknowledgment in Romania, by the appearance in 2010 of “*Integrated national strategy of parental competences creation and development*”, supported by Ministry of Education, Research Youth and Sports.

By studying the investigation surveys for family interrelationship available at national level, the absence of a valid tool to approach the relationship between parents and children of young school age was revealed; at international level established surveys were identified, however they were not available also for the companies responsible to distribution of psychological tests standardized for the Romanian population. These facts represented for our research needs and objectives that triggered the action of drafting a survey to investigate the parental competence and to capture the multitude of its dimensions in an integrated perspective that would go beyond the analysis of only the educational style and

would bring novelty to the domain (through its scales and content).

In order to maximize the degree of completeness of the investigation, we intended to issue a structural model of parental competence created both on personological traits, as well as on several psycho-social aspects (such as coping style, emotional intelligence, particularities of marital relation and the perception of the educational model lived in the family) and also to reveal the relation between parental competence and children behavioral patterns (in order to identify its dimensions that need to be developed).

The research theme, the drafted scientific process and the intended objectives are within the line of efforts to put to disposition of family/school counseling field specialists, methods to assess the parents-children relationships, as well as “*The parental competence questionnaire*” and the “*Observation and assessment grills*” of its dynamic and of child behavior in school from teachers’ perspective, based on which parents psychological profiles shall be identified, useful in the intervention diagnosis and assessment activity.

Then again, this book addresses the students in psychology and educational sciences and those who attend master degree courses (as it offers the possibility of deepening their knowledge through the systematic presentation of both the scientific approaches and the practical study), and, last but not least, the parents.

Nevertheless, the scientific investigation has not been concluded yet: in our next book, which will be entitled **Parental Education Programs**, a series of national and international programs will be briefly described.

Those programs were used as a landmark for analyzing the results that were obtained by designing, implementing and

evaluating/validating the training program for the parental competence elaborated by us.

This book and the afore-mentioned next volume are based on the content of our doctoral paper entitled **The Study of Parental Competence. A Structural and Dynamic Approach for Designing a Formation and Development Program**, and the research that was included in it was carried out between 2006 and 2011 and also included information from the professional activity as a school counselor and psychologist.

The doctoral course was carried out between 2008 and 2011 at the „Constantin Rădulescu-Motru” Institute of Psychology of the Romanian Academy and our doctoral paper (that was awarded the „MAGNA CUM LAUDE” degree) was coordinated by professor Grigore Nicola, Ph.D., whom we thank for the profound scientific guidance and valuable moral support.

We also thank the various scholars who took part in the examination commissions throughout the doctoral course and in the context of presenting the final dissertation: associate professor Ruxandra Gherghinescu, Ph.D., associate professor Ana Maria Marhan, Ph.D., associate professor Cornelia Tatu, Ph.D., associate professor Irina Anca Tănăsescu, Ph.D., and associate professor Bogdan Danciu, Ph.D.

Simona Maria Glăveanu